

Spis treści

Wstęp 7

Rozdział 1

Bezrobocie jako przejaw niepełnego wykorzystania zasobu pracy 13

1.1. Rynek pracy i jego elementy 13

1.1.1. Podaż pracy 14

1.1.2. Popyt na pracę 18

1.1.3. Rynek pracy w teorii poszukiwań i dopasowani 22

1.1.4. Instytucje rynku pracy 24

1.2. Pojęcie bezrobocia, jego miary i typy 26

1.2.1. Pojęcie bezrobocia i jego miary 26

1.2.2. Typy i rodzaje bezrobocia 32

1.3. Konkluzje 33

Rozdział 2

Zmiany w poziomie i strukturze bezrobocia w Polsce w latach 1993-2012 35

2.1. Zmiany poziomu i stopy bezrobocia 35

2.2. Analiza struktury bezrobocia 36

2.2.1. Zróżnicowanie ze względu na płeć 37

2.2.2. Zróżnicowanie ze względu na wiek 39

2.2.3. Zróżnicowanie ze względu na poziom wykształcenia 41

2.2.4. Regionalne zróżnicowanie bezrobocia 43

2.2.5. Zróżnicowanie bezrobocia na lokalnych rynkach pracy 46

2.2.6. Porównanie skali zróżnicowania bezrobocia w analizowanych przekrojach 47

2.3. Analiza napływów i odpływów z zasobu bezrobocia 48

2.4. Zmiany bezrobocia długookresowego 52

2.5. Konkluzje 53

Rozdział 3

Podażowe determinanty bezrobocia 55

3.1. Zmiany poziomu i struktury zasobu pracy 55

3.1.1. Zmiany poziomu podaży pracy 55

3.1.2. Zróżnicowanie współczynników aktywności zawodowej 58

3.1.3. Czynniki demograficzne a struktura wiekowa zasobu pracy 60

3.1.4. Zmiany w strukturze zasobu pracy ze względu na poziom wykształcenia 63

3.1.5. Wpływ mobilności przestrzennej na regionalne zróżnicowanie zasobu pracy 64

3.2. Aktywność poszukiwania pracy wśród osób bezrobotnych 69

3.3. Zmiany wielkości zasobu pracy wobec wahań koniunktury 79

3.4. Determinanty bezrobocia w świetle wyników wybranych badań panelowych 82

3.4.1. Determinanty czasu pozostawiania na bezrobociu w ujęciu Polskich Generalnych Sondaży Społecznych 83

3.4.2. Determinanty przepływów między bezrobociem a zatrudnieniem w ujęciu Diagnozy Społecznej 96

3.5. Konkluzje 108

Rozdział 4

Popytowe determinanty bezrobocia 111

4.1. Zmiany poziomu i struktury popytu na pracę 111

- 4.1.1. Zmiany w poziomie popytu na pracę 111
- 4.1.2. Wskaźnik zatrudnienia a odsetek osób pracujących 115
- 4.1.3. Zróżnicowanie ze względu na wiek 117
- 4.1.4. Zróżnicowanie ze względu na poziom wykształcenia 118
- 4.1.5. Regionalne zróżnicowanie popytu na pracę 120
- 4.2. Cykl koniunkturalny 124
 - 4.2.1. Wpływ wahań koniunktury gospodarczej na zmiany popytu na pracę 124
 - 4.2.2. Wahania koniunktury a strukturalne niedopasowania w wymiarze kwalifikacyjnym 129
- 4.3. Transformacja gospodarcza 133
 - 4.3.1. Zmiany popytu na pracę w warunkach transformacji gospodarczej 133
 - 4.3.2. Transformacja gospodarcza a strukturalne niedopasowania na rynku pracy 140
- 4.4. Postęp techniczny 143
 - 4.4.1. Postęp techniczny a popyt na pracę 143
 - 4.4.2. Wpływ postępu technicznego na strukturalne niedopasowania na rynku pracy 148
- 4.5. Handel zagraniczny 149
 - 4.5.1. Wpływ handlu zagranicznego na poziom zatrudnienia i bezrobocia 149
 - 4.5.2. Handel zagraniczny a struktura osób pracujących i bezrobotnych 156
- 4.6. Konkluzje 158

Rozdział 5

Instytucjonalne determinanty bezrobocia 159

- 5.1. Prawna ochrona pracowników 159
- 5.2. Elastyczne formy zatrudnienia 162
- 5.3. Wynagrodzenie minimalne 166
- 5.4. Klin podatkowy 169
- 5.5. Związki zawodowe 174
- 5.6. Pasywna polityka rynku pracy 177
 - 5.6.1. System zasiłków dla osób bezrobotnych 178
 - 5.6.2. Instrumenty dezaktywizacji zawodowej osób starszych 183
- 5.7. Aktywna polityka państwa na rynku pracy 187
- 5.8. Konkluzje 193

Rozdział 6

Analiza podażowych, popytowych i instytucjonalnych determinant bezrobocia z wykorzystaniem modeli typu SVAR i SVECM 195

- 6.1. Procedura konstrukcji modeli 195
- 6.2. Model SVECM dla polskiego rynku pracy 196
 - 6.2.1. Wstępny dobór zmiennych do modelu, ocena stopnia ich zintegrowania 196
 - 6.2.2. Wstępne szacowanie modelu, ostateczny dobór zmiennych 198
 - 6.2.3. Szacowanie modelu VECM dla bezrobocia, podaży i popytu na pracę oraz dynamiki PKB 199
 - 6.2.4. Strukturalizacja modelu, analiza reakcji na impuls i dekompozycja wariancji 201
 - 6.2.5. Konkluzje 210
- 6.3. Modele SVAR dla stopy bezrobocia, wahań koniunktury oraz płacy minimalnej 211
 - 6.3.1. Model SVAR dla danych kwartalnych 211
 - 6.3.2. Model SVAR dla danych miesięcznych 217
 - 6.3.3. Konkluzje 223
- 6.4. Model SVECM uwzględniający zmiany produktywności pracy, strukturalne niedopasowania na rynku pracy oraz płace realne 224
 - 6.4.1. Szacowanie modelu VECM 224

6.4.2. Strukturalizacja modelu, analiza reakcji na impuls i dekompozycja wariancji 228

6.4.3. Konkluzje 239

Zakończenie 241

Aneks A. Przygotowanie danych do analizy ilościowej 247

Aneks B. Przyczynowość w sensie Grangera 249

Aneks C. Modele typu SVAR i SVECM 253

Bibliografia 259

Spis tabel 275

Spis rysunków 279